

Розвиток мислення курсантів I–III курсів засобами інтелектуальних ігор

Шевченко О. С., Гришко А. В.

Харківський національний університет Повітряних Сил імені І.М. Кожедуба, Харків,
Україна

Анотація. В результаті проведеного практичного дослідження виявлено позитивний вплив систематичних занять шахами на розвиток мислення та успішність навчання курсантів I–III курсів.

Ключові слова: курсанти I–III курсів, розвиток мислення, інтелектуальні ігри.

Вступ. Оперативне та логічне мислення, як невід'ємні основи бойової готовності військовослужбовців, направлені в першу чергу на забезпечення високого рівня їх професійної підготовленості та стійкої розумової працездатності в складних умовах військової діяльності.

Інтелектуальний розвиток виступає як найважливіший компонент будь-якої військової діяльності. Для того, щоб задовольнити свої потреби, спілкуватися, грати, вчитися і працювати, кожен курсант повинен звертати увагу на ті чи інші моменти або компоненти діяльності, представляти те, що йому потрібно робити, запам'ятовувати, обмірковувати, висловлювати судження. Без участі інтелектуальних здібностей подальша діяльність курсанта, як майбутнього захисника своєї держави неможлива, тому вони виступають як її невід'ємні внутрішні моменти.

Необхідність забезпечення високого рівня професійно-важливих якостей майбутніх офіцерів актуалізує потребу дослідження проблеми розвитку мислення курсантів засобами інтелектуальних ігор, зокрема шахів.

Мета та завдання дослідження. Виявити вплив систематичних занять шахами на розвиток мислення та успішність навчання курсантів I–III курсів.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженнях приймали участь курсанти набору 2014 року Харківського національного університету Повітряних Сил у складі 42 чоловік,

які мали середній бал успішності навчання, за результатами зимової екзаменаційної сесії 3,0–3,6. Дослідження проводились протягом 2015–2016, 2016–2017 навчальних років та наведені в таблиці.

Теоретичний: аналіз літературних джерел. Практичний: тестування, педагогічне спостереження, бесіди, організація та проведення змагань.

Результати дослідження та їх обговорення. Для проведення дослідження була проаналізована успішність навчання курсантів першого курсу ХНУПС. У ході аналізу було виявлено, що 30 % курсантів мають середній бал навчання 3,0–4,0; 50% мають середній бал 4,0–4,5 та у 20% середній бал 4,5–5,0. Серед курсантів, які мали середній бал 3,0–4,0, викладачами кафедри було проведено виховні заходи та бесіди, з метою залучення їх до занять інтелектуальними іграми під час спортивно-масової роботи, в секціях університету з шахів. З даними курсантами організовувались та проводились змагання на першість факультетів та університету. Заняття проводились систематично 3 рази на тиждень в години спортивно-масової роботи 42-ма курсантами.

Характеристика успішності курсантів I–III курсів				
Рік дослідження	Показник успішності на початку першого курсу 2014	Показник успішності після першого року тренувань 2015	Показник успішності після другого року тренувань 2016	Показник успішності після третього року тренувань 2017
Середній бал	3,5	4,1	4,5	4,8

Висновки. З даного дослідження виявлено позитивний вплив систематичних занять шахами на розвиток мислення та успішність навчання курсантів I –III курсів та наведено в таблиці.

Перспективи подальших досліджень: Ми спрямовуємо дослідження на використання засобів інтелектуальних ігор, як один із допоміжних засобів розвитку оперетивного та логічного мислення.

Список використаної літератури.

1. Бочарова С.П. Память как базовая функциональная система в структуре деятельности человека-оператора. *Психологический журнал*. 1981. Т. 2, № 3.
2. Корольчук М.С. *Психофізіологія діяльності*. К.: КИМУ, 2002. 210 с.

3. Красота В.М. Інтегральний показник професійної працездатності офіцерів. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2006. № 9. С. 89–91.
4. Крушельницька Я. В. *Фізіологія і психологія праці*. К.: КНЕУ, 2000. 232 с.
5. Ольховий О.М. Теорія та методика наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті. Харків: ХДАФК, 2015. 143 с.
6. Руснак І.С., Крюков М.П., Кошно В.Д. Будівництво Повітряних Сил Збройних Сил України: питання теорії та практики. *Наука і оборона*. 2005. №4. С. 8-13.
7. Тимчасова Настанова з фізичної підготовки у ЗС України. Наказ НГШ від №35 від 11.02.2014 року.